

OM STORFINANSEN

MAN trodde, att den s. k. storfinansens, sedan den i valrörelsen gjort sitt, på vanligt sätt efter valet skulle stoppas in i malpåsarna för att ånyo plockas fram först om två år. Så har emellertid icke skett denna gång. Varför? Måhända därför att inrikesdebatten verkligen för närvarande ter sig ganska flau. Enbart på ämnen som räntefrågan och det i och för sig särdeles ömtåliga läget på avtalsfronten går det inte att spinna i all oändlighet varken på de socialdemokratiska redaktionerna eller i talarstolarna. Alltså! Man tager vad man haver.

I höstriksdagens remissdebatt luftades också storfinansens, detta »vartannatårsmonstrum», som herr Ewerlöf benämnde företeelsen. Det intressanta var där, att bondeförbundets talesmän lågo väl så hårt i spåret som någonsin de socialdemokratiska propagandamakarna under valrörelsen.

I all synnerhet föreföll statsrådet Hedlund stridslysten, när ämnet ventilerades i första kammaren. Visserligen betygade han, att han betraktade »de män, som leder vad man väl kallar finansvärlden, såsom i regel i och för sig aktningsvärda människor». De ha emellertid intressen, som ofta gå emot »åtminstone våra inom bondeförbundet». Därför vill bondeförbundet förbehålla sig rätten att säga ifrån, »även om vi då råkar röra vid den s. k. storfinansens». Det har man gjort hittills och det kommer man att göra också i fortsättningen. »I varje fall så länge jag är med», tillade herr Hedlund hotfullt.

Sedan dess lär storfinansens ha befunnit sig i dallring, ända tills för kort tid sedan lugnande medel tillhandahöllös och till på köpet från alldeles oväntat håll, nämligen tidningen Svenska Landsbygden, bondeförbundets officiella organ. Nämnade tidning bidrog med en synpunkt på problemet storfinansens, som var lika ny som överraskande. Man fick nämligen där i ordalag, som näppeligen kunna missförstås, veta att »den aktuella orsaken till den socialdemokratiska inaktiviteten på detta område» är — bondeförbundets deltagande i regeringen. Eller med andra ord: Det är i själva verket

det misskända bondeförbundet, som storfinansens har att tacka för att densamma alltjämt lever och frodas. Bondeförbundet håller sin skyddande hand över trakterna kring Gustav Adolfs torg och Kungsträdgårdsgatan.

Skulle någon till äventyrs betvivla, att detta är innebörden i deklARATIONEN i Svenska Landsbygden, går det an att läsa fortsättningen av artikeln, där det heter: »Det är uppenbart, att koalitionsregeringens upplösning med återgång till en socialdemokratisk enpartiregering med kommunistiskt stöd skulle på ett påtagligt sätt aktualisera socialiseringsfrågan». Och än vidare: »Det finns ju också åtskilliga områden som så att säga står på lut för eventuella framstötter i socialiseringssyfte, såsom försäkringsväsendet, oljedistributionen, ölbryggeri- och sockerindustrierna».

Och allt detta få dagar efter det statsrådet Hedlund i riksdagens första kammare i sin egenskap av bondeförbundets ledare hotfullt manat storfinansens att hålla sig på mattan, »i varje fall så länge jag är med!» — »Welche Wendung durch Gottes Fügung», som tysken sa'.

Obekymrad eller måhända ovetande om dessa något konstnerande händelser avreste statsminister Erlander till Trollhättan, inför vars 50-årsjubilerande arbetarkommun han uppehöll sig vid »den pågående maktförskjutningen från ett fåtal privatpersoner till ett demokratiskt styrt samhälle». Han talade om de »antikapitalistiska stämningar», som äro »djupt rotade hos vårt folk». Och han underströk, att det för de många människorna framstår såsom naturligt att skyddet för den enskildes frihet och trygghet växer, »när medborgarna får ett ord med i laget vid centrala ekonomiska avgöranden». Detta låter fast och bestämt.

Nu är emellertid att förmåla, att ungefär i samma veva, som talet i Trollhättan hölls, framträdde Morgon-Tidningen på arenan med *sin* utläggning av »samägandets» idé. Man menar inte så illa, som det kanske kan låta, tyckte uppenbarligen MT, som förklarade att, »om en industri sköts på ett sådant sätt, att den ger det för samhället bästa resultatet, finns från socialdemokratisk sida ingen anledning att påyrka ändringar i äganderättsformen». Detta var alltså MT:s syn på saken.

När man tagit del av diskussionen i dessa ting inom koalitionen på senare tid, så är det inte fritt ifrån, att man finner densamma en aning förvirrad. I remissdebatten undrade herr Ewerlöf på sitt stillsamma sätt, om nu inte tiden kunde vara inne att avföra storfinansens — »denna attrapp för karnevalsbruk» — från dag-

ordningen. Han förmenade, att »växande grupper medborgare småler åt krumbukterna». Säkert.

Samma grupper torde inte heller ha förgätit herr Hjalmarsons lätt närgångna påpekande i partiledarnas radiodebatt strax före valet om hur »samägandet» praktiseras i dagens situation. Han påminde om, att vi ha tre och en halv miljon skattebetalare i vårt land och att dessa gemensamt bl. a. äga Sveriges kreditbank. Hur många få då vara med på bolagsstämman? Jo, en enda — en byråchef i Kungl. Finansdepartementet. Vi ha i samband med den stora nykterhetsreformen fått ett nytt detaljhandelsbolag för spritförsäljningen, omfattande hela riket. Närvarande vid stiftandet av detta statliga jätteföretag voro en generaldirektör och en överdirektör. Är det dylika händelser, statsministern syftade på, då han i Trollhättan underströk vikten av att »medborgarna får ett ord med i laget vid centrala ekonomiska avgöranden»?

Till slut blott ännu en reflexion. I våra sparbanker finnas över 5,5 miljoner sparkonton. Den genomsnittliga insättarbehållningen torde uppgå till något över 1 700 kr. I postsparbanken, affärsbankerna, jordbrukskassorna, KF:s sparkassa osv. ha insatts betydande medel. Härtill kommer försäkringssparandet. Dessa pengar ägas »i största utsträckning av folk i blygsamma omständigheter», för att citera ett yttrande av Anders Örne. När, var och hur ha dessa hundratusentals och åter hundratusentals medborgare beretts tillfälle ta del i de »centrala ekonomiska avgöranden», som under en relativt kort tidsperiod lett till att deras hopsparade pengar förlorat ungefär hälften av sitt värde?

Synd att inte frågan ställdes vid jubileumsfirandet i Trollhättan. Men den hade förstås förstört den glada festen.